

Fundusze Europejskie

Легальна праця в Польщі

Fundusze Europejskie
dla Lubuskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Lubuskie
Warte zachodu

НАДАЄМО БЕЗКОШТОВНІ ПОСЛУГИ

Курси польської мови

на рівні: від A1 до B2

Допомога асистента першого контакту

щодо: індивідуальних питань, пов'язаних з перебуванням та працею в Польщі: системи освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення, включаючи соціальні виплати, транспорту, податків та інших питань повсякденного життя в новій країні, правил продовження легального перебування в Польщі, легальної праці та працевлаштування громадян третіх країн.

Присяжний
переклад
документів

Юридична
консультація

Профільне
навчання

Консультація
психолога

Інтеграційні
зустрічі

Адаптаційні
зустрічі

Допомога в
профорієнтації

ЗАПРОШУЄМО

Шановні пані та панове,

Пропонуємо вашій увазі освітню брошуру про права та обов'язки іноземців, які перебувають у Польщі. Ця публікація підготовлена з метою полегшення Вашого повсякденного життя в новій країні, яка, можливо, стане Вашим новим домом.

Зібрана тут інформація допоможе Вам розібратися в найважливіших аспектах життя в Польщі - як формальних, так і правових, соціальних і звичаєвих. Ми сподіваємося, що інформація, яка в ній міститься, полегшить Вашу адаптацію та повсякденне життя в нашій країні.

Якщо після прочитання брошури у Вас виникнуть сумніви щодо представлених положень або Ви потребуєте додаткової допомоги, радимо звернутися до Центру Інтеграції Іноземців в Зеленій Гурі.(ЦІІ). У ЦІІ ви отримаєте безкоштовну та професійну допомогу від асистентів першого контакту. Крім того, в Центрі можна користуватися комп'ютером та Інтернетом, що може бути корисним при вирішенні офіційних питань або пошуку інформації.

Пам'ятайте, що знання своїх прав та обов'язків має вирішальне значення для вашої повної інтеграції та комфорту в новому середовищі. Бажаємо вам успіхів та удачі в Польщі.

Колектив Центру Інтеграції Іноземців Зелена Гура

Легальна праця в Польщі

Польща стає все більш привабливою країною для іноземців, які шукають працю. Завдяки динамічному економічному розвитку, а також відкритості до різноманітності, Польща пропонує багато професійних можливостей. Однак іноземцям важливо дотримуватися чинного трудового законодавства, щоб уникнути неприємних правових наслідків.

Перед початком праці всі іноземці **повинні мати дозвіл на працевлаштування**. Без такого дозволу праця вважається нелегальною. Легальне працевлаштування регулюється *Законом «Про іноземців» та Законом «Про сприяння зайнятості та установи ринку праці»*.

Відповідно до вищезгаданих законів, праця без дозволу можлива лише для певних груп іноземців:

- статус довгострокового резидента Європейського Союзу;
- дозвіл на постійне проживання в Республіці Польща;
- дійсна Карта поляка;
- дозвіл на перебування з гуманітарних причин або дозвіл на толерантне перебування;
- статус біженця, наданий в Республіці Польща;

- дозвіл на тимчасове перебування з метою проведення наукових досліджень;
- студенти денної форми навчання, які навчаються в Республіці Польща, або учасники денної докторантури, які навчаються в Республіці Польща;
- випускники польських середніх шкіл, денної форми навчання у вищих навчальних закладах або денної форми навчання в докторантурі польських університетів;
- іноземці, які мають дозвіл на перебування з членом сім'ї у випадках, визначених законодавством;
- користуються тимчасовим захистом в Республіці Польща;
- отримали в Польщі додатковий захист;
- мають дійсне посвідчення, видане Управлінням у Справах Іноземців на прохання іноземця, який клопочеться про надання міжнародного захисту.

Типи дозволів на працевлаштування: **zezwolenie, oświadczenie i powiadomienie**

Zezwolenie - дозвіл на працю - це документ, який дає право іноземцям легально працювати в країні. Це ключовий крок для тих, хто бажає працевлаштуватися на новому місці.

Zezwolenie typu A - дозвіл на працю, який видається воєводським управлінням. Його вартість становить 100 злотих - оплачує роботодавець. Іноземець може працювати на підставі такого дозволу на працю від 1 до 3 років. Віза на підставі zezwolenia на працю дійсна протягом 1 року, після чого необхідно виїхати на батьківщину і подати заяву на отримання візи D06.

Zezwolenie typu B - видається іноземцям, які виконують працю, що полягає у виконанні функцій в управлінні юридичною особою - управлінні компанією.

Zezwolenie типу C, D, E - охоплює інші форми делегування іноземця на працю до Польщі іноземним роботодавцем.

Zezwolenie типу S - дозвіл на сезонну працю. Подається до районного центру зайнятості. Коштує 30 злотих. Цей дозвіл дозволяє працювати протягом 270 днів у календарному році. Центр зайнятості видає дозвіл на сезонну працю і на підставі цього документа іноземець подає документи на візу, а після його приїзду центр зайнятості видає Дозвіл типу S у трьох примірниках. На підставі Дозволу типу S видається віза D05b.

Процедура отримання дозволу на працевлаштування

- 1. Подання заяви:** Роботодавець подає заяву на отримання дозволу на працевлаштування в електронному вигляді до відповідного воєводського управління.
- 2. Необхідні документи:** До заяви необхідно додати, зокрема, копію договору з іноземцем, документи, що підтверджують кваліфікацію, та підтвердження сплати гербового збору.
- 3. Час очікування:** Завдяки електронізації процесів, час очікування рішення скоротився, але це залежить від завантаженості офісу.
- 4. Отримання рішення:** Після позитивного рішення дозвіл видається в електронному вигляді.

Oświadczenie - видається районним центром зайнятості за місцем реєстрації роботодавця: його можуть отримати лише громадяни України, Білорусі, Грузії, Молдови та Вірменії. Спочатку видається oświadczenie, а потім підписується трудовий договір. На підставі цього oświadczenia можна отримати візу D05

на максимальний термін до 1 року. Якщо працівник бажає отримати візу на підставі цієї дозволу, вона повинна бути щонайменше на 90 днів. Він видається для конкретного роботодавця і конкретного працівника. Якщо праця буде на 1 день, або навіть якщо це стажування, все одно потрібно отримати oświadczenie. Роботодавець зобов'язаний письмово повідомити районний центр зайнятості про те, що іноземець приступив або не приступив до праці протягом 7 днів від дати початку праці зазначеної в oświadczeniu.

У випадку іноземця, який перебуває за межами Польщі і не має документів на перебування (візи або дозволу на тимчасове перебування), роботодавець реєструє oświadczenie про намір доручити йому виконання роботи і надсилає її іноземцю. Потім, на підставі цього oświadczenia, іноземець може звернутися до польського дипломатичного представництва з клопотанням про видачу візи для виконання праці на території Республіки Польща.

ВАЖЛИВО: умови працевлаштування повинні бути викладені в трудовому договорі **не гірше, ніж в oświadczeniu..**

Нове **oświadczenie** не потрібне у випадку:

- зміни адреси, назви або організаційно-правової форми роботодавця.
- перенесення місця праці або його частини до іншого роботодавця.
- переходу з цивільно-правового договору на трудовий договір.
- переведення тимчасового працівника до іншого роботодавця-користувача, якщо умови праці не змінилися за межами місця праці.

Повідомлення про доручення виконання праці громадянам України (powiadomienie)

12 березня 2022 року набув чинності Закон «Про допомогу громадянам України у зв'язку зі збройним конфліктом на території цієї держави», який запровадив нове рішення щодо виконання праці громадянами України. Громадяни України, які легально перебувають на території Польщі, можуть працевлаштовуватися

в Польщі **без необхідності мати *zezwoleń* на працю або *oświadczenie* (заяву про доручення виконання праці іноземцю)**. Це стосується як тих громадян України, які приїхали до Польщі у зв'язку з військовими діями в період з 24 лютого 2022 року, так і тих громадян України, які легально перебувають у Польщі на іншій підставі (наприклад, візи, дозволи на тимчасове проживання, безвізовий рух, документи, видані іншими країнами Шенгенської зони). У такому випадку праця громадян України може бути легалізована **на підставі повідомлення про доручення виконання роботи громадянину України (*powiadomienie*)**. *Powiadomienie* подається роботодавцем через телеінформаційний портал *praca.gov.pl* протягом 7 днів з дня початку виконання праці громадянином України. Праця повинна виконуватися протягом робочого часу, не меншого, ніж зазначено в *powiadomieniu*, або кількості годин, не меншої, ніж зазначено в *powiadomieniu*, і за винагороду, не меншу, ніж встановлена за ставкою, зазначеною в *powiadomieniu*, яка пропорційно збільшується, у випадку збільшення тривалості робочого часу або кількості робочих годин. (Стаття 22 Закону

«Про допомогу громадянам України у зв'язку зі збройним конфліктом на території цієї держави»).

На тих же підставах, що і громадянин України, може працевлаштуватися його/її чоловік/дружина, який не є громадянином України, якщо він/вона легально в'їхав на територію Республіки Польща з території України у зв'язку з військовими діями, що ведуться на території цієї країни в період з 24 лютого 2022 року.

Працевлаштування на підставі *powiadomienia* може тривати доти, доки:

- іноземець легально перебуває на території Польщі,
- його дозвіл на перебування є дійсним (наприклад, PESEL UKR під тимчасовим захистом)
- укладено чинний договір.

Не обмежено кількість робочих днів як у випадку із *oświadczeniem* (наприклад, 24 місяці) - **це гнучка форма працевлаштування**.

Якщо, наприклад, після подання *powiadomienia* змінюються умови праці (контракт, заробітна плата, місце роботи), попереднє *powiadomienie* має бути анульоване, а нове - подане з оновленими даними.

Powiadomienie про доручення виконання праці є формою легалізації праці для громадян України, яка дозволяє **негайно і в спрощеному порядку працевлаштуватися** без необхідності отримання zezwolenia на працевлаштування або внесення oświadczenia до реєстру. Ця процедура діє **на підставі спеціального закону від березня 2022 року** з подальшими змінами, а також **зберігається після набуття чинності нового Закону про працевлаштування іноземців у 2025 році.**

Працевлаштування за допомогою агентств з працевлаштування

Працевлаштування іноземців у Польщі через **агенції тимчасової праці** є однією з найпоширеніших форм легального працевлаштування іноземців. У світлі нового Закону про працевлаштування іноземців, який набув чинності 1 січня 2025 року, були введені нові зобов'язання для агентств і компаній, які використовують іноземних працівників.

Визначення

- **Агенція тимчасового працевлаштування (APT)** - компанія, внесена до Національного реєстру агентств працевлаштування (KRAZ), яка скеровує працівників на виконання тимчасової праці для роботодавця-користувача.
- **Іноземець** - особа, яка не має польського громадянства.
- **Роботодавець-користувач** - суб'єкт господарювання, у якого іноземець виконує працю на підставі направлення від APT.

Умови легального працевлаштування іноземця через APT.

Для того, щоб іноземець міг легально виконувати працю за посередництвом агенції з працевлаштування, повинні бути дотримані наступні умови:

Легальне перебування іноземця в Польщі на підставі:

- візи (наприклад, робочої візи),
- безвізового режиму,
- дозволу на тимчасове перебування або тимчасового захисту
- PESEL UKR (для громадян України, на яких поширюється дія спеціального закону).

Легалізація праці на підставі АРТ:

Можливі форми:

- **дозвіл (zezwolenie) на працю типу В (для АРТ)** - видається воєводою, якщо іноземець працює в Польщі понад 3 місяці.
- **oświadczenie про доручення виконання праці іноземцю** - у випадку громадян п'яти країн (до 24 місяців).
- **powiadomienie про доручення виконання праці громадянину України** - у випадку використання спеціального закону.

Обов'язки агенції з тимчасового працевлаштування

Реєстрація - АРТ повинна бути зареєстрована в **KRAZ (Національний реєстр агентств з працевлаштування)**, який ведеться воєводським управлінням юстиції.

Легалізація праці іноземця - АРТ подає заяву на отримання відповідного дозволу на працевлаштування - **zezwolenie/oświadczenie/powiadomienie**, залежно від обставин.

Договір з іноземцем - повинен бути укладений письмовий договір (трудовий або цивільно-правовий), в якому

- визначає умови працевлаштування відповідно до законодавства
- перекладений на мову, зрозумілу іноземцю
- визначає місце і час виконання праці, винагороду та сторону, відповідальну за проживання.

Співпраця з роботодавцем-

користувачем - АРТ підписує договір з компанією, до якої скеровує тимчасового працівника. Роботодавець-користувач не може самостійно регулювати робочий час або заробітну плату іноземця - він несе відповідальність за умови праці відповідно до законодавства.

Обов'язки роботодавця-користувача:

- Дотримання положень Трудового кодексу (наприклад, робочий час, охорона праці та безпека),
- Повідомлення органу соціального забезпечення (у разі необхідності),
- Інформування АРТ про зміни в умовах праці,
- Тимчасова праця на одній посаді не повинна перевищувати 18 місяців.

Нові вимоги 2025 року - що змінилося?

Зобов'язання щодо трудового договору - АРТ має подавати заяву на отримання

дозволу, лише якщо він пропонується трудовий договір - цивільно-правові договори можливі лише з повідомленням (наприклад, UKR PESEL).

Електронізація - вся процедура (заяви, декларації, повідомлення) здійснюється тільки в електронному вигляді через www.praca.gov.pl.

Контроль заробітної плати - заробітна плата іноземця не може бути нижчою, ніж у громадян Польщі на аналогічній посаді - це **перевірятимуть центри зайнятості та інспекції**.

Установи, відповідальні за перевірку документів, що дають дозвіл на працевлаштування іноземців, та за контроль легальності працевлаштування

Установами, уповноваженими контролювати легальність працевлаштування іноземців, є:

- Державна інспекція праці (п. 4 ч. 1 ст. 10 Закону «Про Державну інспекцію праці» від 13 квітня 2007 року),
- Прикордонна служба (ст. 1 ч. 2 п. 13а Закону від 12 жовтня 1990 р. «Про Прикордонну службу»).

Відповідно до Закону про іноземців, контроль за законністю перебування іноземців на території Польщі здійснюють Прикордонна служба і поліція, а також митні та податкові органи (ст. 289 ч. 1 і 3 Закону про іноземців від 12 грудня 2013 р.). Під час прикордонного контролю Прикордонна служба перевіряє автентичність і дійсність документів, що дають право на працю. Якщо перевірка документів не буде успішною (наприклад, вони підроблені, документ визнаний недійсним або має сліди втручання в його зміст сторонніх осіб), Прикордонна служба може відмовити іноземцю у в'їзді на територію Республіки Польща.

Наслідки нелегального працевлаштування для роботодавця та працівника.

Нелегальне виконання праці - це доручення виконання праці іноземцю, який:

- не має документів, що дають право на перебування на території Польщі
- перебуває на підставі документів, які виключають здійснення трудової діяльності

- не має відповідного дозволу на працю, не будучи звільненим на підставі конкретних положень від обов'язку мати дозвіл на працю,
- виконує працю на інших умовах або на іншій посаді, ніж зазначено у відповідному дозволі на працевлаштування або дозволі на тимчасове перебування,
- не має трудового договору або цивільно-правового договору в необхідній формі.

Відповідно до закону, за нелегальне працевлаштування іноземця роботодавцю загрожує штраф у розмірі від 1 000 до 50 000 злотих, а також можливість отримати заборону на працевлаштування іноземців у майбутньому.

Праця без відповідних документів є незаконною і може призвести до серйозних наслідків як для роботодавця, так і для працівника. Іноземець, який виконує працю без дозволу, може бути покараний штрафом, депортацією, а також заборонаю на повторний в'їзд до Польщі.

Підсумок

Легальна праця в Польщі - твій шлях до стабільності та безпеки.

Легальна праця в Польщі - це один з найважливіших кроків **до стабілізації життя, інтеграції в суспільство** та будування **безпечного майбутнього для Вас і Вашої родини**. Легальна праця гарантує захист Ваших прав як працівника, забезпечує доступ до системи медичного страхування, соціальні виплати та можливості для професійного розвитку.

Навіщо працювати легально?

- Забезпечує **безпеку доходу** та доступ до соціальних виплат (наприклад, медичне страхування, пенсія).
- Гарантує **безпечні та гідні умови праці**.
- Сприяє **професійному розвитку**, набуттю досвіду та кваліфікації.
- Надає **правовий захист** від зловживань з боку роботодавців.
- Допомогає **соціальній інтеграції та побудові майбутнього** в Польщі.

Де шукати інформацію та допомогу?

Важливі установи в Польщі, пов'язані з ринком праці:

1. Повітовий Центр Зайнятості (PUP)

- підтримка безробітних: пропозиції праці, навчання, консультації з питань праці, підтримка іноземців. Шукайте їх в районних містах за місцем проживання.

2. Воєводський Центр Зайнятості (WUP)

- програми професійної активізації, підтримка роботодавців та працівників, а також інформаційні центри та центри планування кар'єри. Мешканців Любуського воєводства запрошуємо відвідати Воєводський Центр Зайнятості в Зеленій Гурі: wupzielonagora.praca.gov.pl
Центр Інтеграції Іноземців в Зеленій Гурі знаходиться в підпорядкуванні WUP Зелена Гура.

3. Заклад соціального страхування (ZUS)

- о реєстрація соціального страхування (пенсійного, медичного, на випадок хвороби). Веб-сайт: www.zus.pl.

4. Державна інспекція праці (PIP)

- о перевірка дотримання трудового законодавства та правил безпеки і

гігієни праці, місце для повідомлення про порушення. Веб-сайт: www.pip.gov.pl

5. Управління у справах іноземців

- о легалізація перебування та праці в певних випадках, інформація про права іноземців. Веб-сайт: www.gov.pl/web/udsc

6. Центри соціальної допомоги (OPS)

- о підтримка сімей, соціальні виплати, допомога в інтеграції. Шукайте за місцем проживання.

7. Неурядові організації (NGO)

- о безкоштовні юридичні консультації, підтримка мігрантів, мовні курси. Шукайте за місцем проживання.

Як знайти ці установи у Вашому воєводстві чи повіті?

- **Офіційні веб-сайти державних установ** (наприклад, www.gov.pl, веб-сайти воєводських і повітових управлінь).
- Пошукові системи в Інтернеті - введіть «Управління праці + назва міста/повіту».

Куди повідомляти про порушення трудових прав?

Державна інспекція праці (PIP)

Сфера допомоги: контроль за дотриманням трудового законодавства, прийом скарг на недобросовісних роботодавців, захист прав працівників.

Форми контакту:

Особисто - до найближчої районної інспекції PIP.

Телефоном - Інфолінія PIP: +48 801 002 008 (зі стаціонарних телефонів) або +48 22 111 35 29 (з мобільних телефонів).

Онлайн - бланк заяви та електронною поштою через веб-сайт: www.pip.gov.pl.

Поліція або прокуратура

Сфера допомоги: повідомлення про тяжкі злочини, такі як примусова праця, торгівля людьми, жорстоке поводження з працівниками.

Форми контакту:

Екстрений номер 112 - у випадку надзвичайної ситуації.

Найближчий відділок поліції - можна повідомити особисто.

Районна/обласна прокуратура - для отримання повідомлень про підозру у вчиненні злочину.

Центр Інтеграції Іноземців Зелена Гура

Обсяг допомоги: безкоштовні юридичні консультації для іноземців, підтримка в питаннях праці та проживання, допомога в контактах з установами.

Форми контакту:

Особисто - площа Матейки 19/5а, Зелена Гура

По телефону - тел. 573 446 416

Електронна пошта - ciczg@wup.zgora.pl

Пам'ятайте: легальна праця - це Ваше право і захист. Працюючи легально, Ви отримуєте безпеку, захищеність і можливість спокійно жити в Польщі.

ВАЖЛИВО

Зверніть увагу: навчальна брошура не є джерелом права.

Автори доклали всіх зусиль для того, щоб зміст брошури відповідав чинному законодавству. Однак слід мати на увазі, що в публікації розглядаються типові ситуації та найпоширеніші випадки, тому вона не може бути повністю застосовна до індивідуальних випадків.

Кількість і тип документів, які можуть вимагати адміністративні органи в ході процедури легалізації перебування і праці в Польщі, а також у справах, пов'язаних з охороною здоров'я та освітою, можуть відрізнятися від зазначених у брошурі, в залежності від конкретного випадку.

У разі будь-яких сумнівів рекомендується:

- звернутися до відповідного адміністративного органу (наприклад, до Воєводського управління, Управління у справах іноземців)
- ознайомитися з законодавством,
- скористатися безкоштовною допомогою Центру Інтеграції Іноземців в Зеленій Гурі.

РОЗРОБНИК:

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY
W ZIELONEJ GÓRZE

Wojewódzki Urząd Pracy w Zielonej Górze

wupzielonagora.praca.gov.pl

НА ПОТРЕБИ:

CENTRUM
INTEGRACJI
CUDZOZIEMCÓW ZIELONA GÓRA

КОНТАКТИ:

НАВЧАЛЬНА БРОШУРА

БЕЗКОШТОВНИЙ ЕКЗЕМПЛЯР

PIK 2025

Публікація видана в рамках проєкту: «Твоя доля у твоїх руках - соціальна та професійна підтримка іноземців». Проєкт співфінансується Європейським соціальним фондом Плюс, в рамках програми «Європейські фонди для Любуського регіону 2021-2027», Пріоритет 6 Європейські фонди на підтримку громадян, Захід 6.12 Інтеграція громадян третіх країн.

Fundusze Europejskie
dla Lubuskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Lubuskie
Warte zachodu